

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 30 november 2022 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie tot het invoeren van een mechanisme voor de screening van buitenlandse directe investeringen.

Samenvatting

Met dit decreet wordt instemming betuigd met het samenwerkingsakkoord van 30 november 2022 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie tot het invoeren van een mechanisme voor de screening van buitenlandse directe investeringen.

MEMORIE VAN TOELICHTING**I. ALGEMENE TOELICHTING****A. Situering**

Vlaanderen is een open economie en wil dat blijven. Internationalisering is de levensader van de Vlaamse economie. Dit betekent echter niet dat de Vlaamse Regering geen oog heeft voor de mogelijke risico's voor de Vlaamse strategische belangen die dit met zich mee kan brengen. Daarom nam de vorige Vlaamse Regering al het initiatief om in het bestuursdecreet twee bepalingen op te nemen inzake het vrijwaren van de strategische belangen van de Vlaamse Gemeenschap en Gewest; nam Vlaanderen actief deel aan de besprekingen binnen de Raad van de EU over de Verordening (EU) 2019/452 van het Europees Parlement en de Raad van 19 maart 2019 tot vaststelling van een kader voor de screening van buitenlandse directe investeringen (hierna: "de EU-screeningsverordening"); en nam Vlaanderen ten slotte constructief deel aan de interfederale gesprekken over de oprichting van een interfederaal screeningsmechanisme.

Op 1 juni 2022 keurde het Overlegcomité een eerste versie van het Samenwerkingsakkoord goed. Daarna werd de tekst in beperkte mate aangepast op basis van het advies van de Raad van State van 19 oktober 2022, en adviezen van de federale veiligheidsdiensten en de Gegevensbeschermingsautoriteit. Op 30 november 2022 keurde het Overlegcomité het aangepast ontwerp van Samenwerkingsakkoord goed.

Het dossier situeert zich zodus binnen de opvolging in België van de EU-screeningsverordening. Deze verordening biedt een kader voor het screenen van buitenlandse directe investeringen om redenen van veiligheid of openbare orde. Het samenwerkingsakkoord heeft tot doel het invoeren van een mechanisme voor

de screening van buitenlandse directe investeringen in België met specifiek toepassingsgebied (vrijwaren van nationale veiligheid, openbare orde en de strategische belangen van de partijen inzake directe buitenlandse investeringen in bestaande bedrijven in de sectoren zoals omschreven in artikel 4 vanaf een investeringsdrempel van 25% of 10% van de stemrechten in de Belgische entiteit naargelang de betreffende sector). Investerings met het oog op het opzetten van nieuwe economische activiteiten (zogenaamde "greenfields") vallen niet onder het toepassingsgebied van dit akkoord. Het samenwerkingsakkoord wil een evenwicht vinden tussen het blijven openstaan voor buitenlandse investeringen en het beschermen van de nationale veiligheid, de openbare orde en de strategische belangen.

Verder is het screeningsmechanisme enkel van toepassing nadat een vooronderzoek (toetsing) de noodzaak van een volledige screening heeft aangetoond. Eventuele bijsturende maatregelen worden slechts genomen wanneer nog niet geredieerde risico's zijn geïdentificeerd. De investering wordt pas geblokkeerd wanneer er echt geen andere oplossing is (last resort).

Voor de toepassing van dit akkoord wordt een Interfederale Screeningscommissie opgericht, die bestaat vertegenwoordigers van de federale Staat, de Vlaamse, Waalse en Brusselse gewesten en de Vlaamse, Franse en Duitstalige gemeenschappen, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. De Interfederale Screeningscommissie wordt voorgezeten door een vertegenwoordiger van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie, die evenwel geen stemrecht heeft. Het administratieve secretariaat van de Interfederale Screeningscommissie berust bij de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie.

De bevoegde ministers en collegeleden nemen, op basis van de adviezen van de bevoegde leden van de ISC waar zij verantwoordelijk voor zijn, elk afzonderlijk een voorlopige beslissing over de mogelijke toelaatbaarheid van de aangemelde investering (artikel 23, § 1). De ministers en collegeleden maken hun voorlopige beslissingen bekend aan het secretariaat van de ISC. Het secretariaat van de ISC verwerkt vervolgens deze voorlopige beslissingen tot een gecombineerde eindbeslissing (artikel 23, § 2). De eindbeslissing kan leiden tot het toelaten van de directe buitenlandse investering, al dan niet vergezeld van een bindend akkoord van de investeerder met bijsturende maatregelen, of tot het niet toelaten van de investering (artikel 23, § 3).

Het samenwerkingsakkoord laat de partijen vrij te beslissen hun bevoegdheden in deze uit te oefenen en geen vertegenwoordiging af te vaardigen (artikel 1 §3).

B. Totstandkoming van het samenwerkingsakkoord

De Vlaamse Regering nam op 2 april 2021 een standpunt in betreffende het wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van economisch recht, wat de invoering betreft van een screeningsmechanisme voor directe buitenlandse investeringen die een invloed hebben op onze veiligheidsbelangen en strategische sectoren (VR 2021 0204 DOC.0371/1BIS).

Een eerste versie van het ontwerp van samenwerkingsakkoord werd goedgekeurd in het Overlegcomité op 1 juni 2022 (OC 2022 0106. Punt 05). De Vlaamse Regering hechtte verleende haar principiële goedkeuring hiervoor op 24 juni 2022 haar goedkeuring aan de tekst van het samenwerkingsakkoord en machtigde de minister-president, Vlaams minister, bevoegd voor het buitenlands beleid, en de Vlaamse minister, bevoegd voor de economie, het samenwerkingsakkoord namens de Vlaamse Regering te ondertekenen (VR 2022 0624 DOC.0689-2BIS). De tekst van het samenwerkingsakkoord werd aangepast aan adviezen van de federale veiligheidsdiensten, de Gegevensbeschermingsautoriteit en de Raad van State (Advies dd. 19 oktober 2022), en op. Op 30 november 2022 goedgekeurd op keurde het Overlegcomité de definitieve tekst van het samenwerkingsakkoord goed en aansluitend ondertekend (OC 2022 3011 Punt 05TER). Het Overlegcomité besliste dat het samenwerkingsakkoord bij hoogdringendheid zal worden voorgelegd aan de wetgevende organen van de partijen.

De belangrijkste wijzigingen betreffen:

- Taal-juridische opschoning in diverse artikelen;
- Schrappen van de Vlaamse Gemeenschapscommissie als partij, gezien deze geen wetgevende samenwerkingsakkoorden kan sluiten;
- Toevoeging van vertegenwoordigers voor de gemeenschapscommissies in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in de Interfederaale Screeningscommissie en collegeleden die beslissen op basis van een advies van hun vertegenwoordigers in de ISC;
- Toevoeging van het Coördinatiecomité Inlichtingen en Veiligheid (CCIV) in diverse artikelen;
- De mogelijkheid voor de ISC om richtlijnen op te stellen en te publiceren over de werking van het screeningsmechanisme (artikel 4);
- Correcties aan de lijst van sectoren in artikel 4, met als belangrijkste de heropname van nanotechnologieën die door een eerdere verplaatsing waren weggevallen;
- Verduidelijking en aanpassing van de termijnen en de verlenging ervan;
- Verduidelijking op diverse plaatsen dat de bevoegde leden van de ISC optreden;
- Schrapping van de betaling voor een kopie van het dossier voor de betrokken ondernemingen (artikel 20);
- Toevoeging in artikel 23 dat een negatieve beslissing op federaal niveau enkel kan worden genomen na overleg in de Ministerraad;
- Wijziging dat de partijen bij het samenwerkingsakkoord beslissen over sancties en niet de ISC;
- Artikel 30 toevoeging van elementen inzake de gegevensbescherming;
- Aanpassing in artikel 38 waardoor het samenwerkingsakkoord in werking treedt op de dag van de publicatie in het Staatsblad van de laatste instemmingsakte;

Op 12 september 2022 keurde de SERV zijn advies over het voorontwerp van decreet goed. Hierin werden drie specifieke elementen onder de aandacht gebracht:

- Uitgebreid toepassingsgebied vereist verdere specificering: een aantal wijzigingen komen hieraan tegemoet, bv. nanotechnologie werd toegevoegd aan het toepassingsgebied, de ISC kan richtlijnen voor

bedrijven opstellen over de werking van het mechanisme (artikel 1 §4), de termijnen werden verduidelijkt, de mogelijkheid voor het afsluiten van een uitvoerend samenwerkingsakkoord om de modaliteiten verder uit te werken blijft voorzien;

- Screeningsysteem blijft complex en dubbelop: hierbij werd een evenwicht gezocht tussen het respect voor de bevoegdheidsverdeling en de efficiëntie van het mechanisme. Ieder blijft werken binnen zijn eigen bevoegdheden, maar de termijnen zijn verduidelijkt, evenals de wijze van het proces van de gecombineerde beslissing.
- Beslissingsmacht gefedereerde entiteiten onduidelijk: de formulering in artikel 23 §4 is het resultaat van een politiek compromis, net om te vermijden dat een regio die niet territoriaal bevoegd is een investering in een andere regio kan blokkeren.

Ten slotte werd opvolging gegeven aan de aanbeveling om het mechanisme te monitoren en evalueren door de toevoeging van artikel 40 dat in een tweejaarlijkse evaluatie voorziet.

C. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Dit decreet regelt een gewest- en gemeenschapsaangelegenheid.

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Artikel 1 geeft aan dat dit decreet een gewest- en gemeenschapsaangelegenheid regelt.

Artikel 2

Artikel 2 geeft aan dat instemming wordt betuigd met het samenwerkingsakkoord.

De minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van
Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management

Jan JAMBON

De Vlaams minister voor Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en
Landbouw

Jo BROUNS